SVOBODA — СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

XCV. No. 125. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 2, 1988 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 2-го ЛИПНЯ 1988 Ч. 125. РІК XCV.

У 212-РІЧЧЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ АМЕРИКИ І 201-РІЧЧЯ КОНСТИТУЦІЇ ЗСА

Й. ШЕФТЕЛЬ ЗЛОЖИВ ВІДКЛИК ДО ВЕРХОВНОГО СУДУ У СПРАВІ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Єрусалим, Ізраїль (Йоан Онужек АНЧЕЙН тел.) — В четвер, 30-го червня 1988 року, оборонець Івана Дем'янюка Йорам Шефтель зложив в імені свого клієнта, як також в імені адвоката Павла Чумака, який тепер не перебуває в Ізраїлі, відклик до Верховного суду у справі засудження І. Дем'янюка. Відклик, написаний на 101 сторінках машинопису, подає аргументи щодо процедури впізнання оскарженого, щодо фальсифікату виказки і щодо нагінки яку вела постійно ізраїльська преса проти І. Дем'янюка.

Адвокат Й. Шефтель, крім усіх відомих уже загально аргументів неправильного ведення процесу, сильно критикує колишніх спеціяльних суддів для справи І. Дем'янюка, якими керував суддя Верховного суду Дов Лєвін за те, що вони піддалися впливові ізраїльської преси. Він подає, що судді постійно переглядали у своєму бюрі щоденники та журнали і мали спеціяльного агента, який виготовляв для нах усі витинки з преси, що інформували про І. Дем'янюка. Судді також, як подає у відклику Й. Шефтель, скликали ізраїльських журналістів та давали їм вказівки, як вони мають писати, відносно цілої розправи та вини І. Дем'янюка.

Крім того Й. Шефтель підкреслив також ролю, яку відіграв у справі І. Дем'янюка ізраїльський міністер справедливости Абрагам Шарір.

Він ще перед початком судової розправи заявив публічно, що І. Дем'янюк це нацистівський злочинець і його треба засудити на смерть та цією заявою впливав на настанову суддів, ще далеко перед тим, як вони винесли останній присуд.

Й. Шефтель, подаючи відклик до секретаріяту Верховного суду поінформував про його зміст журналістів, яких він запросив на коротку пресову конференцію.

Відклик переданий до Верховного суду буде аргументований і розглянений так оборонцем як і п'ятьма суддями Верховного суду, почавши з 5-го грудня 1988 року. Загально думають, що розглянення цієї справи буде тривати поверх одного місяця.

Джордж Вашінгтон — перший президент ЗСА.

...Коли
Ми діждемося Вашінгтона
З новим і праведним законом?
А діждемось таки колись!

Т. Шевченко

...When
Will we get our Washington
With new and righteous low?
We surely will, some day!

T. Shevchenko

Перший у війні, перший у мирі і перший у серцях своїх земляків.

First in war, first in peace, first in the hearts of his countrymen.

— HENRY LEE

ДЕЛЕҐАТ ПАРТІЙНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ КРИТИКУЄ ЧЛЕНІВ ПОЛІТБЮРА

Москва. — Третій день у совєтській столиці триває XIX партійна конференція, завданням якої є закріплення початих Ґорбачовим економічних і адміністративних реформ.

У четвер на нараді вперше прозвучала критика на адресу конкретних членів Політбюра. Виступаючи на конференції, перший секретар карельського обкому партії Владімір Мельніков заявив, що перебудова всередині самого ЦК йде недопустимо повільно, додавши, що застійні методи партійного керівництва стали недопустимими.

Покликуючись на повідомлення ТАСС, кореспондент агентства Ассошієйтед Пресс Марк Порубканскій пише, що М. Ґорбачов, який сидів у президії, перервав оратора і поцікавився, що той конкретно пропонує. „Кого ви маєте на увазі? — запитав Ґорбачов. — Можливо мене?".

„У першу чергу я мав на увазі товаришів Соломенцева, Ґромика, Афанасьєва і Арбатова", — відповів Мельніков.

У короткому телевізійному репортажі була показана президія партійної конференції під час виступу Мельнікова. 74-річний Соломенцев ніяк не відреаґував на критику, а обличчя Ґромика не показали.

Зразу ж після виступу Мельнікова в президію була передана записка, автор якої Мамаєв виступив на захист Ґромика. „Товариш Ґромико користується всенародною повагою і любов'ю, — написав Мамаєв. — 28 років він представляв країну як міністер закордонних справ і зарекомендував себе справжнім комуністом". Заключна частина записки звучала менш можорно: „Ми доручили товаришеві Ґромикові роботу виключної складності. Товариш Ґромико дещо відстав від часу, але він справляється зі всіми дорученнями і залишиться у пам'яті народу".

Виступаючи на пресовій конференції, представник ЦК Георгій Крючков застеріг працівників преси від передчасних висновків і можливих змін у Політбюрі.

Наперекір очікуванням, виступи делегатів від союзних республік носили більш загальний характер. Перший секретар ЦК компартії Латвії Боріс Пуго поскаржився на збільшений притік у республіку робітників нелатишів, заторкнув проблеми охорони довкілля і закликав до послаблення контролі над економікою Лавтії зі сторони всесоюзних міністерств і відомств.

Промови перших секретарів ЦК Вірменії і Азербайджану виглядали безпомічним повторенням не завжди ясних московських директив. І Абдурахман Везіров, і Сурен Арутюнян визнали небезпечний характер недавніх подій у Закавказзі і закликали до створення всесоюзного міністерства або комітету у справах міжнаціональних відносин.

Як уже інформовано, делеґат з Алтайського краю А. Попов, виступаючи у середу, висловив здивування тим, що в залі засідань є представники Узбекистану, обвинувачені у хабарництві журналу „Огоньок". У четвер редактор „Огонька" Віталій Коротич повідомив делеґатів, що дістав інформації від слідчих органів, а відповідні документи передані голові мандатної комісії Ґеорґієві Разумовському. За словами Коротича, в країні давно склалося замкнуте коло: матеріяли слідства проти членів партії передаються не в суд, а в партійні органи. Преса не може публікувати матеріяли до винесення судового присуду, а останній немислимий без дозволу партії. Г. Разумовський повідомив, що одержані від Коротича матеріяли „старанно вивчаються".

Відбулась традиційна торонтонська весняна атракція — етнічний фестиваль „Каравана"

Танцюрист А. Бачинський „завис" над панорамою.

Торонто, Канада (В.Б.). — З ініціятиви українки Зені Коссар від 1926 року, відбувається щорічно міжнародний фестиваль метрополітального Торонто під назвою „Каравана". Участь у ньому беруть різні національні групи Торонто, а перед у ньому веде українська група, яка кожного року здобуває перше місце.

Ціллю цього аполітичного й не-комерційного фестивалю є не лише зберегти національну ідентичність і спадщину народів, які беруть у ньому участь, але заохотити їх плекати далі свої культурні надбання та мистецько- творчі традиції.

Цей фестиваль здобув собі славу унікальної міжнародної культурної імпрези. Павільйони, яких було сорок, розкинені по всій території Торонто.

Цього року „Каравана" тривала від 17-го до 25-го червня. Українська група мала три павільйони — „Київ", „Львів" і „Одесу". Найбільшим успіхом втішався „Київ", де поруч станків із народним мистецтвом і кустарними виробами були й книжкові та журнальні видання, образотворчі експонати, українські страви й виступали танкові та

(Закінчення на стор. 4)

Л. Плющ створив літературознавчу працю про Т. Шевченка

Едмонтон, Канада. — З Видавництва Канадського Інституту Українських Студій при Альбертському університеті, 1986 року, появилася 330-сторінкова книжка у твердій люксусовій обгортці Леоніда Плюща п.з. „Екзод Тараса Шевченка". Навколо 'Москалевої Криниці", дванадцять статтів". Як відомо, твір цей здобув літературну нагороду за 1986-87 роки від фундації Омеляна і Тетяни Антоновичів.

Про книжку Л. Плюща — вченого математика-кібернетика та відомого правозахисника, що в 1970 році був запроторений за свою ділиність у Дніпропетровську психіятричну лікарню, — у своїй передмові проф. д-р Юрій Шевельов між іншим пише таке: „Говорячи тепер конкретно про працю Плюща, я схильний думати, що вона приносить не тільки нові погляди і тим збуджує живу думку, але й — у багатьох випадках — слушні погляди і що вона показує нам принаймні деякі дуже істотні риси Шевченка-письменника й людини, яких ми досі як слід не знали".

Твір цей, в ціні 29-ох дол., можна набути, звернувшись на адресу: University of Toronto Press, 5201 Dufferin St. Downsview, Ontario, Canada, M3H 5T8.

УКРАЇНКИ БЕРУТЬ УЧАСТЬ У КОНВЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ ЖІНОЧОЇ РАДИ У ВАШІНҐТОНІ

Вашінгтон (М.С. тел.). — У понеділок, 27-го червня ц.р., відбулося тут у Кеннеді Центрі врочисте відкриття конвенції Міжнародної Жіночої Ради, яка рівночасно відзначає своє 100-ліття та 100-ліття Національної Ради Жінок ЗСА.

У конвенції беруть участь приблизно 700 жінок, делеґаток і обсерваторів, із 75-ти країн світу. Між учасницями є також українки — д-р Марія Квітковсьіа, голова СФУЖО, як обсерватор, Марія Савчак, голова СУА, член Управи НРЖ ЗСА, д-р Марта Богачевська- Хом'як заступниця голови СУА і заступниця голови НРЖ ЗСА, й Ірина Куровицька, вільний член Екзекутиви СУА та відпоручниця СУА до НРЖ ЗСА, як делеґатка. Обсерваторами конвенції є Іванна Рожанковська, почесна голова СУА, д-р Іванна Ратич, й Оля Гнатейко — застуниці голови СУА, Марія Томоруг, секретарка СУА, а гостем є Ірина Кушнір. Українки входять до американської делеґації. Галина Данко, членка Союзу Українок Австралії є делеґаткою Національної Ради Жінок Австралії. До чисельної канадської делеґації входять п'ять українок, членок Союзу Українок Канади, які мають статус обсерваторів конвенції.

Реєстрацією конвенції зайнялися членки 78-го Відділу СУА у Вашінгтоні та Ольга Тритяк, виховна референтка СУА.

З нагоди конвенції у Вашінгтоні відбуваються різні прийняття для учасниць конвенції, які влаштовують поодинокі амбасади, Державний департамент, як також і різні організації.

В суботу, 2-го липня, у приміщеннях Національного Пресового Клюбу, буде прийняття для понад 400 гостей. Під час прийняття відбудеться показ історичної ноші України, що його влаштовує 64-ий Відділ СУА в Ню Йорку.

С. ГАВРИША ПЕРЕОБРАНО НА ГОЛОВУ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКОЇ ОКРУГИ УНС

Філядельфія, Па., — Тут у неділю, 24-го квітня ц.р., в залі власного дому відбулися ювілейні 50-ті Загальні збори метрополітальної Філядельфійської Округи УНСоюзу, яка об'єднує 40 відділів. У зборах взяло участь понад 50 представників відділів Округи.

Наради відкрив голова Округи Степан Гавриш, який привітав чисельно зібраних союзовців, а між ними головного касира Уляну Дячук з мужем інж. Володимиром, почесного члена Головного Уряду та почесного голову Округи д-р Богдана Гнатюка, головного радного Василя Пстушка з дружиною Теодозією. Спеціяльно він привітав Петра Тарнавського, який в звітовому році за працю для Союзу на протязі довгих років заслужено був обраний Комісією, яка при Відділі Братської Діяльности УНСоюзу „Союзовцем Року". Він також привітав гостя-союзовця Махайла Нагірного з 303-го Відділу в Флінті, Міш., а відтак мгр Іван Скочиляс започаткував молитву „Отче Наш". По молитві вшановано пам'ять тих союзовців, які 50 років тому були основоположниками Округи, а між ними першого голову Округи заслуженого союзового діяча

С. Гавриш

сл. п. д-ра Володимира Галана. Ювілейними нарадами проводила президія в складі: д-р Богдана Гнатюка — предсідник зборів, і мгра Івана Скочиляса — секретаря. Також затверджено Номінаційну комісію, яку очолив інж. Іван Скіра, а членами були: Микола Пришляк, інж. Богдан Одежинський, Андрій Кушнір і Яким Козел.

Подякувавши в імені обраної президії за довір'я, д-р Богдан Гнатюк запросив до звітів членів уступаючої Управи Округи.

(Закінчення на стор. 3)

Появилася книжечка про український Рим

Джерзі Сиτі, Н. Дж. — За ініціятивою українських подорожних бюр в ЗСА, які спільно огранізують прогульки з нагоди 1000-річчя Християнства України, відома з українського громадського і наукового життя д-р Дарія Маркусь виготовила чепурну книжечку-провідник п.н. „Українськими слідами по Римі та Італії" з численними світлинами і мапою Риму. Цей туристичний провідник написаний в українській та англійській мовах на доброму крейдяному папері з кольоровою обгорткою в синіх і жовтих красках роботи мисткині Люби Мазяр, виданий в українській друкарні Мирона Баб'юка в Рочестері.

Довідник на 90 сторінках подає цікаві інформації та детайлі призбирані, як подає авторка, із різних історичних праць, мемуарів та власних спостережень чотирорічного перебування в Римі.

Знімки поміщені у книжечці в більшості самої авторки. Вона подала усі ці інформації у вступі, в якому теж дякує деяким особам, що її допомогли у її праці. На кінці находимо ще слово від видавців, а це Віри Шумейко-Ковбаснюк — президента агенції подорожей і Марійки Гельбіґ — президента Сковп агенції. Вони, цю першу того рода інформаційну книжечку для українських подорожних передали в руки усіх членів їхніх цьогорічних прогульок з приводу 1000-річчя Християнства в Україні.

Книжечка є однак на продаж в Чикаго у крамничці „Сумління", яка находиться біля церкви св. Володимира і Ольги і в книгарні Ставропігії. В Римі буде вона на продаж в Малій Семинарії, від дня 9-го липня ц.р. Для усіх зацікавлених подаємо, що її ціна виносить 10 ам. дол., або відповідна до цього сума у валюті інших країн.

В АМЕРИЦІ

КАНДИДАТИ НА ПРЕЗИДЕНТСЬКУ номінацію обидвох партій дальше роз'їжджають по країні та своїми обіцянками стараються приманити виборців. М. Дукакіс коли відвідує зубожілі дільниці великих міст обіцяє, наприклад, у Бостоні, що коли стане президентом ЗСА то три більйони дол., призначить на будову мешкань для родини низького та середнього рівнів заробітку. Натомість віцепрезидент Джордж Буш обіцяє піддержку в захисті жертв хвороби АІДС.

ЗГІДНО ЗІ ЗАЯВИМИ високих чиновників Республіканської партії то головну промову на крайовій конвенції республіканців виголосить губернатор Ню Джерзі Томас Кейн, один з найбільш відомих і люблених республіканських провідників. Офіційне повідомлення повинно б появитися з кінцем цього тижня з бюра крайового предсідника Республіканської партії Френка Фаренкопфа, який в міжчасі проголосив, що один із промовців на конференції буде Джін Киркпатрик, колишній амбасадор ЗСА до Організації Об'єднаних Націй.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОЛЯР відвоював своє місце на біржах Токіо і Лондону, видержавши втручання европейських центральних банків, осягаючи нових висот на нюйоркській біржі проти японського єна та західньонімецької марки.

СУДДЯ ФЕДЕРАЛЬНОГО суду вирішив, що Уряд ЗСА не може примусити Палестинську Визвольну Організацію зліквідувати своє обсерваційне бюро при Організації Об'єднаних Націй в Ню Йорку. Базуючись на угоді ЗСА при заснуванні ООН суддя Едмунд Палмієрі заявив, що це вимагає від уряду ЗСА „здержатися від утворювання перешкод для функціонування" обсерваційної місії ПВО при ООН. Обидава вмішані в цю справу Департаменти державний і справедливости на рішення судді не давали, покищо жадних завваг під цю пору.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА голосами 7 до 1 проголосував і піддержав Федеральний закон в якому дозволяється незалежним прокураторам провіряти запідозрілих у злочинах чиновників на високих урядових постах. Це рішення одно із дев'ятьох в цьому останньому дні судової сесії Верховного суду 1987-88, є великою програною для Уряду президента Роналда Реґена, який сильно протестував проти таких незалежних прокураторів.

У СВІТІ

ПОКЛИКУЮЧИСЬ НА ПЕРЕДАЧУ Московського радіо, корейське пресове агентство оголосило, що Совєтський Союз вперше підтвердив, що совєтські льотчики брали участь в Корейській війні на стороні Північної Кореї. Радіопередача з Москви була присвячена 38-ій річниці початку Корейської війни. Вона почалася 25-го червня 1950 року, коли війська комуністичної Кореї несподівано перейшли кордон і напали на демократичну Корею. Згідно з авторами радіопередачі, Корейська Народна Республіка, яка вступила у війну на стороні Північної Кореї, звернулася до СССР з просьбою про допомогу, і у відповідь на це звернення в Корею були післані військові льотчики. І до цього визнання не було секретом, що совєтські льотчики бомбили територію Південної Кореї і боролися проти американських летунів, які воювали на стороні сил демократії.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерс передало, що президент Румунії Ніколає Чаушеску дав розпорядження закрити генеральне консульство Мадярщини в румунському місті Клуж-Напока. Всьому мадярському персоналові консульства запропоновано протягом 48 годин залишити Румунію. До такого безпрецедентного заходу румунський диктатор прийшов у відповідь на масову демонстрацію в Будапешті проти рішення Румунії ліквідувати кілька тисяч сіл і селищ „з метою злиття між містом і селом". Справа в тому, що в багатьох невеликих румунських селищах проживають етнічні мадяри. Коментуючи рішення Чаушеску ліквідувати від 8,000 до 13,000 дрібних поселень і замінити їх 500 „аграрно-промисловими комплексами", в яких селяни жили б у великих багатоквартирних будинках міського типу, мадярські офіційні особи заявили, що рішення Румунії являє собою „необґрунтований захід" і що воно спрямоване на обмеження національних прав етнічних меншин.

З уваги на свято Незалежности Америки, яке припадає на понеділок, 4-го липня ц.р., „Свобода" не появиться з датою вівтірка 5-го липня. Чергове число газети друкуватиметься у вівторок, 5-го з датою середи 6-го липня. У понеділок, 4-го липня бюра Головної Канцелярії УНС і видавництва „Свободи" будуть закриті.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200
Postmaster: Send address changes to
Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і „money orders" виставляти на "Svoboda"
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

У День Незалежности Америки

Посеред 14-ти „законних свят" в Америці є тільки два церковні — Різдво і то тільки один день в неділю, та Велика П'ятниця. З-посеред усіх інших днів, обов'язуючих всі або тільки деякі стейти, коли державні установи закриті і вивішують зоряний прапор, почесне місце займає „День Незалежности" — 4-го Липня кожного року, у пам'ять проголошення Декларації про встановлення самостійної американської держави. Це сталося 4-го Липня 1776 року. Дванацять років тому, у 200-ліття цієї події, календар Альманах УНСоюзу вийшов під назвою „Американське чудо". Бо це унікальна у всесвітній історії подія, що протягом двохсот років — тепер 202 — з пустирів, рідко заселених автохтонними індіянами, постала найбільша у світі потуга, із наймогутнішою збройною силою та найвищим життєвим стандартом. Те чудо, не впало з неба, а вимагало від піонерів цієї країни почерез їхніх наступників велечезного зусилля. Почавши від першого американського президента Джорджа Вашінґтона, що перевів переможну визвольну війну, почерез 16-го з черги президента Абрагама Лінкольна, який перевів переможно громадянську війну задля об'єднання американського Півдня з Північчю, аж до теперішнього 40-го президента Роналда Реґена — американський нарід із своїми лідерами ступав вперед шляхом, який був встелений троядами — із гострими колючками.

Були за той час в історії Америки світлі події, були й події якими не можна чванитися. Був період так званої „долярової дипломатії", здобування собі ринків збуту з допомогою збройної сили, — виграла Америка дві світові війни і в кожній із них програла мир. Були величезні успіхи і були невдачі, здебільшого з власної вини. Бо корейської війни не виграно через помилку президента Трумана, що з командного посту відкликав геніяльного полководця Даґлеса МекАртура і В'єтнамську війну програно через диктування полководцям у В'єтнамі стратегію і тактику з Вашінґтону, де президент Линдон Джансон слухав поганих ліво-ліберальних цивільних дорадників. І чиряка Куби Фіделя Кастра не було б під боком Америки, якби президент Джан Кеннеді не послухав свого дорадника Аверелла Гарримана і відмовив летунської охорони десантові, що його підготовив був Д. Д. Айзенгавер і якби той сам президент Кеннеді не зробив був гнилого компромісу з Хрущовим, що за відтягнення Москвою ракет з Куби він, Кеннеді, зобов'язався, що ЗСА ніколи не підуть проти Фіделя Кастра збройною силою.

Теперішній президент Роналд Реґен скріпив американську збройну силу, переміг інфляцію, зменшив безробіття і підніс престиж Америки у всьому світі. Але хто може знати, що станеться, якщо б у листопадових виборах химерні американські виборці вибрали ліво-лібератьного демократичного кандидата. Чи прийде період нового здвигу чи занепаду?!

Американське 4-те Липня можна прирівняти до українського 22-го Січня. Але наш визвольний здвиг, який у 4-му Універсалі проголосив гордо „Од нині Українська Народна Республіка стає самостійною ні від кого незалежною..." — та горда заява перейшла до історії, як акт українського державного самовизначення, створила традицію збройної боротьби за неї і стала ідеалом і програмою на майбутнє, — але всі українські землі опинилися у соборній неволі. Шевченко тужив за „праведним законом Вашінґтона" і виявив свій віщий оптимізм словами, „а все таки діждемося колись..." Це „колись" є у мрячній майбутності, але всі ми згідні із геніяльним Тарасом, що збудоване збройними наїздами і зберігана багнетами імперія мусить провалитися.

Приклад З'єднаних Стейтів Америки присвічує всім поярмленим народам. „Мир і добробут" було гаслом Реґена і він відійде із свого посту, дотримавшись вірність цьому своєму гаслові. А недавня конференція семи найбагатших у світі країн, яка відбулася у Торонто в Канаді, показала всьому світові, що добробут можна здобути тільки при демократичній державній системі, а мир можна зберегти тільки тоді, коли демократія не буде слаба, здана на ласку Божу, а тямитиме мудре староримське завіщання. „Хочеш миру — готуйся до війни". І є ще не менше мудре староримське ствердження: „Історія є вчителькою життя". Нам, українцям, все ще треба вчитися державницької мудрости. Найперше зрозуміння це те, що церковна пісня „В єдності сила народу" є політичним імперативом. Українські громадяни Америки мають чудову нагоду навчитися, що таке творча демократія і як здобувається чудо рідної держави творчим зусиллям.

Микола Бараболяк

ЯК НАСПРАВДІ З АФҐАНІСТАНОМ?

Коли на короткий час перед візитою президента Реґена у Москві, проголошено підписання договорів про виведення совєтських військ із Афґаністану, моя реакція була, як загальне, оптимістична: коли афганський режим не міг собі дати ради з резистансом при допомозі 115,000 контингенту совєтської армії, то, після її виведення, повстанці викінчать підсовєтський афганський режим до кількох місяців. Може так і сталось би, коли б ці повстанці були об'єднані, мали один політичний провід і зуміли створити той провід на демократичних принципах. А з тим справа не така проста: бились вони разом, бо під тою умовою Америка їм допомагала. Але демократія не має підґрунтя в країні, де досі має перевагу середньовічний громадський устрій із його племінними ватажками.

Коротко дещо з минулого: від двох сторіч Москва намагається відкрити собі шлях на Індійський океан. У квітні 1987 року завдання здійснено. Підготовані КҐБ летунські і танкові частини афганських збройних сил під покровом (комуністичної) „Народної Демократичної Партії" вчинили переворот. Після короткої метушні внаслідок суперництва між трьома претендентами до влади, наверх вийшов Бабрак Кармаль, як настановлений Кремлем лідер. Та опір проти режиму був засильний. Кремль дійшов до переконання, що без його мілітарної інтервенції наставлений ним режим не втримається. При кінці грудня 1979 року совєтські війська стали заливати Афґаністан доки їх число не дійшло до 115,000, хоч це число ніколи не було перевірене і, мабуть, того війська було більше. Але, як показалось, це військо не зважаючи на своє технічне вивінування не могло встоятись проти партизанки в гористому терені. Щойно, коли ЗСА доставили партизанам „стінґери", легкі ракети проти літаків, це вирішило долю аґресора. Єдиним виходом було клясичне — „давай назад". Торги про відворот були довгі і важкі. Відбувались вони під покровом Кордоваза — заступника секретаря ООН. Умови переговорів були засекречені, до відома доходило тільки найістотніше: совєти годяться вивести свої збройні сили до дев'яти місяців від підписання договорень.

Якщо йдеться про сам договір, то він так повен софістики, що — як каже москаль — „без водки" його змісту й сенсу не розбереш. Перш усього питання сторін у договорі. Змагання йшло між кабульським режимом (насправді між СССР) і повстанцями. Вони повинні б, отже бути стороною в процесі й акті договору. А про них нема в договорах ні згадки. Є три окремі договори, і всі вони між кабульським режимом і Пакістаном, так наче б Пакістан був у війні з Кабулем. Пакістан же був втягнений у конфлікт через те, що дав притулок трьом із половиною мільйонам афганським біженцям, які шукали захисту на терені Пакістану. Правда, на терені Пакістану, організувались повстанські сили і через Пакістан ішла зі ЗСА мілітарна допомога для них. І так, перший договір під назвою „Двостороннє порозуміння між Афґаністаномі Пакістаном про принципи взаємних стосунків, а зокрема про невстрявання в справи Афґаністану і неінтервенцію" — перелічує цілу літанію заборон діяти в користь повстанців; м. і. „Забезпечити, щоб територія Пакістану не була використовувана в спосіб, який нарушав би суверенітет, незалежність і цілість території Афґаністану,... не потурати інтервенції, руїнницькій роботі й іншим формам явним і скритим, ...не підтримувати на своїй території... повстанські і розкольницькі дії,... не допустити, щоб на території відбувався вишкіл, фінансування і набір найманих військових сил..., не встановляти договорів із іншими державами, яких метою було б вмішування у внутрішні справи сторін..." і багато інших постанов, що обмежують допомогу повстанцям. Правда, в договорі мова про взаємні зобов'язання не встрявати у внутрішні справи, але з тексту ясно, що йдеться про дотеперішню діяльність Пакістану, а не про ролю, яку грав і далі сповняє Кремль у Пакістані. Ці постанови про неінтервенцію у договорі між Пакістаном й Афґаністаном унеможливлюють будь-яку допомогу зі сторони ЗСА. Свідомий цього Уряд ЗСА додав до договору від себе „Заяву", такого змісту: „зобов'язання ґарантів, тобто ЗСА і СССР, є „симетричні". Коли б СССР давав дальше допомогу Афґаністанові, ЗСА застерігають собі право теж давати допомогу протилежній стороні".

Другий договір під назвою „Порозуміння про полагод-

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

ПРО РОДИННІ РОЗМОВИ

Американці любуються у різного роду статистиках і опитах, і постійно їх подають. Хтось пояснював нам, що в ці статистики не дуже можна вірити, бож опитують лише певну кількість осіб, а вони можуть не віддзеркалювати думки загалу.

Але якби воно не було, читаємо ці статистики, і таки призадумуємося над деякими із них. Ось минулого тижня був у щоденнику „Ню Йорк Таймс" цікавий вислід студії на тему, скільки і на що витрачають люди час в Америці. І так ми довідалися, що пересічно мешканець ЗСА втрачає п'ять років свого життя, чекаючи в різних чергах, а шість місяців сидячи в авті на червоному світлі. Принайменше рік життя проводять люди, шукаючи за своїми загубленими речами, шість років на їжу, а вісім місяців відкриваючи пошту з оголошеннями, що її відтак викидають до коша.

Директор студії Майкел Фортіно заявив при тому, що люди прямо не уявляють собі скільки часу в житті вони витрачають непотрібно і його бюро пробує також випрацьовувати систему, як цьому запобігти.

Шукаючи за „втраченим часом" члени того особливого бюра провели також опитування 1,000 подруж і різних дорадників для доброго подружнього життя та довідалися при цьому незвичайно цікаву річ. Показується, що подружжя „втрачають" на інтелігентну розмову лише чотири хвилини денно, а працююче подружжя — лише тридцять секунд денно на розмову зі своїми дітьми!

І тут саме ми найшли поважну тему до застанови і до розмови, не так подружньої, як розмови зі знайомими на цю тему. Ми також почали прислуховуватися до розмов поміж подружжями і родинами, щоб могти довідатися чи вислід студій відповідає правді.

Показується, що справді родинні розмови тепер щораз більше завмирають, бо, звичайно, на них не вистачає часу, сил і охоти. Ми тут маємо на думці дійсні розмови, які не торкаються щоденних проблем життя, а це одягу, їжі, порядків чи програми дня. Може на ці щоденні розмови з дітьми батьки втрачають більше часу, як це навіть потрібне, але на справжні розмови, які б заторкували глибші проблеми життя, почувань, чи подібне, справді нікому, здається, не вистачає часу.

Як воно діється, що родини, зокрема, молоді родини, мають цього, якже потрібного часу, щораз менше і що ці щоденні справи так їх абсорбують, що вони закидають зовсім так важливе мовне порозуміння поміж собою? Тут ще стоїть розмовам на перешкоді найповажніший інтруз у домашньому житті — телевізор, а йому наступає на п'яти індивідуальне слухання музики на слухальцях, що, заложені на вуха, виключають будь-який зв'язок.

І так не вистачає часу на більше, як чотири хвилини на інтелектуальну розмову, а з дітьми її зовсім немає. Чи не застрашаючий прояв завмирання інтелігенції, підставою якої є таки виміна думок і поглядів?

Для нашої спільноти ці висліди студії ще більше промовисті. Якщо наші родини не інакші, як пересічні американські, тоді до цього браку зв'язку ще треба добавити брак розмов українською мовою. А саме це явище можна легко підтвердити, як лише прислухатися до мови нашого молодого покоління, яке часто з великим зусиллям складає одне речення по-українськи, — а всім відомо, що розмова — це найкращий засіб для опанування мови.

Наші родини не говорять один з одним, бож їм брак на це часу, а як говорять то на теми щоденного життя і це щораз частіше англійською мовою.

Як, отже, дивуватися, коли їхні діти зовсім уже не вміють говорити?

Подумаймо про це, коли саме розпочався двомісячний період вакацій та в ньому час спільного родинного відпочинку. Може принайменше в ньому найдеться більше, як чотири хвилини денно на спільну розмову?

О-КА

Михайло Кучер

ЦЕРКВА В АТЕЇСТИЧНІЙ ДЕРЖАВІ

Від 28-го березня 1988 року в Москві в Ново Девічьєвім монастирі проходили збори архиєреїв Російської Православної Церкви. Вхід до монастиря з цієї причини був закритий. Браму охороняла міліція.

На зборах розглянено проєкт нового уставу Російської Православної Церкви. Цей проєкт був прийнятий Помісним Собор у червні ц. р. Проєкт у значній мірі повертає адміністративні права настоятелям приходів та передбачає щорічне скликання приходських та епархіяльних зборів.

На зборах була висловлена надія на повернення Церкві Києво-Печерської Лаври, що вже сталося. Була засуджена „діяльність екстремістів" — точніше православних українців, які порушують „благословенну єдність РПЦ" і намагаються штовхнути Церкву на дії, які погіршать відносини з державою.

На зборах були відсутні три архиєреї, двоє по хворобі. Опісля, відбулася пресова конференція. Питання закордонних журналістів, які виявили повне нерозуміння того, що діється у церковних справах СССР — не виявили нічого нового.

Варто нагадати, що в Москві відбувся семінар на тему: „Християнство, марксизм і нове мислення". Вхід був вільний. Присутніх — 80 чоловік. Були представники Московської патріярхії.

Дня 31-го березня в Москві, Інститут ЗСА та районовий комітет ВЛКСМ — комсомолу влаштували збори.

Відомий американський знавець релігійних справ д-р історичних наук Д. Фурман, сказав: „Перед нами безліч праці на шляху дійсного відділення Церкви від держави. У нас того нема. У нас — у СССР — і досі не можна купити Біблії, але її постійно видають і безплатно роздають туристам з пропаґандивною метою. Біблію не можна дістати в бібліотеках."

Обговорено становище Української Католицької Церкви, т. зв. „уніятів", які мають право на леґальне існування. Присутніх — сто осіб.

Певні кола на Заході з тривогою спостерігають напрямок офіційних представників Московської патріярхії щодо єдности християнської віри, яка все більше захоплюється екуменізмом з участю навіть поган (язичників). І згадують при тому голос мучеників за віру на Соловках: „Не в цілості зовнішньої організації заключається сила Церкви, а в єдності віри і любові відданих дітей Її".

У нас у вільному світі існує велика можливість висловлювати свої думки і погляди. Багато пишемо про „Церкву в катакомбах", про „Церкву в руїні". Тут можна поставити питання чи Церкву взагалі можна зруйнувати? Можна зруйнувати храм великої архітектурної вартости, можна фізично знищити священиків. Але Церква залишиться, як мітичне Тіло Христа.

Російський православний самвидав до релігійних питань підходить значно сміливіше і закидає нам, що багато пишемо про те, що Українська Католицька Церква має чи мусить вийти з катакомб. Якщо вийде — на те є надія — то автоматично підпаде під команду держави. СССР — атеїстична держава. Становище Російської Православної Церкви може тут бути добрим прикладом. Російська Православна Церква виховує так, як це їй дозволяє атеїстична держава, слухняних громадян. Так було і за царського режиму. Критерії добра і зла в сучасній людині здебільшого втрачено. Чи Церква, яка вийде з катакомб, може бути невтральна у відношенні до світу? Або турботи Церкви про бідних і знедолених режимом?

Атеїстична ідеологія має своїм ідеалом теж християнське „Царство Боже", але на землі. В історії ще не було такого часу, як тепер, коли атеїзм став державною ідеологією. Атеїстичний комунізм кличе будувати „світлу майбутність" тут на землі. Це значить, що ціла енергія людини — людства" — мусить бути зужита на чисто земне завдання. Щоб цього досягнути треба знищити те, що єднає людину з небом, з вічністю. Досі атеїзм того не осягнув.

Відомо давно, як атеїзм відноситься до релігії. Марксистська комуністична ідеологія - атеїстична і матеріялістична в своїй історії, послідовно і засадничо. Атеїзм і матеріялізм цієї ідеології є невід'ємною сутністю, джерелом енерґії, а не чимось випадковим. Атеїстичний комунізм кличе будувати „світле майбутнє людства" тут на землі. А це завдання багатьох поколінь „будівничих соціялізму".

Сімдесят років совєтська людина живе в таких умовах. Церква в атеїстичній державі — тема важлива, яку ми покищо уникаємо. Атеїстична держава — СССР — провадить страшну боротьбу з Господом. Але Господа зневажити не можна. Страх, ненависть і цинізм — наслідки діяльности державного атеїзму. Атеїзм, зміцнений могутністю державної ідеократії, посягнув перш усього на свободу. А свобода — найбільший дар Бога людині, знак Його божественної присутности в нас. Священну свободу Церкві Христос дістав на хресті Голгофти.

Для християн, що живуть у СССР, в атеїстичній країні, питання свободи релігії і правового становища вірних — головне питання життя. З радістю треба відмітити, що совєтське суспільство не ухиляється від релігійного мислення, ідеали християнства все більше популярні, особливо серед молоді. І все більше людей в СССР розуміє, що атеїзм по суті неморальний. Якщо знищити духовні релігійні орієнтири, завдяки яким людина — людство — тисячоліттями творило культуру і цивілізацію — людство не має майбутности. Життя людини — це найперший доказ буття Бога. Бо життя людини — це щоденна боротьба за зміст.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ ІЗРАЇЛЯ Їцак Рабін, який перебуває з візитою у ЗСА, заявив у понеділок після зустрічі у Білому Домі зі секретарем Департаменту оборони З'єднаних Стейтів Френком Карлуччі, державним секретарем Джорджом Шулцом і дорадником президента у справах національної оборони Коліном Павеллом, що, як він сподівається, американська Адміністрація дасть згоду на спільне розроблення і виробництво нової ракети кляси „земля-повітря". Ця ракета, за словами Ї. Рабіна, повинна бути створена американськими та ізраїльськими спеціялістами для того, щоб протистояти аналогічним ракетам совєтського і китайського виробництва, які надходять тепер на озброєння арабських країн — ворогів Ізраїля. Ізраїлеві не вдалося переконати СССР і Китай відмовитися від достави ракет арабам, сказав Рабін, і американські зусилля в цьому напрямі також виявилися безрезультатними. Тепер Совєтський Союз забезпечує такими ракетами Сирію, Ірак і Лівію, а Китай — Савдійську Арабію.

Данило Міршук

ОСВІТА І ВИДАВНИЦТВА В СССР — ЗАСОБИ РУСИФІКАЦІЇ

III.

Іван Дзюба подав, що періодичних видань за 1950 рік по Союзі було видано 1,508 назв з тиражем 181.282.000 та в окремих республіках національними мовами видано 274 (19 відс.) назв з річним тиражем 18,277.000 (10.7 відс.). Частка для України по назвах у відсотковому відношенні до всесоюзної кількости спадає із 11.4 відс. в 1950 році до 6.5 відс. у 1963 році.

Українські періодичні видання у СССР становили в 1963 році лише 3.3 відс. за назвами та біля 4 відс. за тиражем. Спад йшов швидко і вже в 1963 році загальна кількість газет на Україні було 2,366 з чого — українською мовою лише 765! Дані про підручники ще більше катастрофічні. Для початкових і середніх шкіл 1960 року було видано по Союзі 229.9 мільйонів примірників, з них мовами неросійських народів 65.9 мільйонів, або 28.7 відс. у той час, коли неросійські народи в Союзі складають 50 відс. населення.

Недостачу українських підручників на Україні на 12 мільйонів річно поповнюється з Росії. В 1958-59 навчальному році з Росії було привезено 13 мільйонів примірників, а в 1963-64 навчальному році аж 17 мільйонів. Зростання щорічного підвозу підручників російською мовою в Україну підсилює і без того всеохоплюючий процес зросійщення українського народу.

Наукова література, що її видає Академія Наук УССР та призначені для цієї мети видавництва, виказують насильне витиснення української мови з наукових інституцій. Так, наприклад, УАН в 1962-63 році видала 13 наукових журналів українською мовою і дев'ять російською. В 1978 році УАН припинила видавати єдиний біологічний журнал українською мовою. Видання наукових книжок у 1963 році виглядало так: українською мовою 166 назв (149 відс.), а російською 169 (51 відс.). У 1964 році російські книжки становили 53.5 відс. (256 назв), а українською мовою 46.5 відс. (136 назв).

Видавництво літератури з будівництва й архітектури: 112 назв російською мовою і 11 українською; видавництва з медицини 188 назв російською і 54 українською мовою (сюди включено навіть брошури). Науковець В. Компаненко в статті „Невизнання за невизнання" пише: „АН видає всього 31 журнал, з них українською мовою — 15 і російською — 16 назв. Чим викликана необхідність заміни в журналах українською мовою на російську? Адже в СССР вже й так видається 264 наукових журналів російською мовою, а з цими 16-ма буде 280. Зате на Україні замість можливих хоча 31 журналу, видається тільки 15... Бажано, щоб президент АН тов. Патон Б. Є. пояснив, навіщо він так робить?"

Переглядаючи „Замовлення на літературу по заведеному тематичному пляну видавництва України на 1965 рік", знаходимо, що із згаданих 517 назв фахової літератури, українською мовою є лише 82 назви.

„Книга-довідник", видана в Москві 1961 року, також свідчить про жахливе зниження видань наукових творів українською мовою. У таблиці цього довідника на останньому місці стоїть Україна, яка в 1960 році при населенні 42 мільйони видала тільки 510 видавничих аркушів, а з них українською мовою 102 аркуші, або 20 відс.

З цих неточних відомостей (повних відомостей влада не дає) бачимо яскраву картину катастрофічного стану української науки в „суверенній" Україні. Інститут мовознавства АН УССР, очолюваний Білодідом, допомагає Москві практично здійснювати злочинну політику русифікації українського народу. Окремі видавництва за вказівками „старшого брата" розпочали похід проти архаїзмів, неологізмів та питомих слів української мови для того, щоб збіднити українську мову. Здавалося б, що інститут мовознавства АН має дбати про збагачення мови, боротися проти її спрощення й вульгаризації. Цими питаннями мали б зайнятись також відділи історії української мови й діялектології, але Білодід на догоду Москві ліквідував їх в інституті мовознавства УАН, а на їх місце створив відділ російської мови та відділ культури російської мови. Ніби Московська АН не має можливости, чи не займається цими питаннями!

Білодід разом із московськими пригінчими видають наукові праці славного українського педагога К. Ушинського, але його докладно розроблену педагогічну теорію ігнорують на практиці. Ушинський писав: „Мова є найважливіший, найбагатший і наймічніший зв'язок, що з'єднує віджилі, живущі та майбутні покоління народу в одне велике історичне живе ціле. Вона не тільки виявляє собою життєвість народу, але є якраз саме життя. Коли зникає народна мова — народу більше нема! І нема насильства більш неетерпного, як те, що хоче відібрати в народу спадщину, створену незчисленними поколіннями його віджилих предків. Відберіть у народу все — і він все може повернути: але відберіть мову, і він ніколи більше вже не створить її; нову батьківщину навіть може створити народ, але мови — ніколи, і коли вимерла мова в устах народу — помер народ. Але, якщо людська душа здригається перед убивством однієї недовголітньої людини, що ж повинна б почувати вона, зазіхаючи на життя багатовікової історичної особистости народу — цього найбільшого з усіх сотворінь Божих на землі?"

Не можемо уявити такого дивогляду, щоб якийсь народ свідомо відмовився від матірної мови. Для прикладу візьмімо ірляндців. Їхня мова колонізаторами-англійцями була витиснена з усіх сфер життя, але зі заснуванням незалежної Ірляндської держави в 1921 році уведено закон про навчання в школах рідною мовою та вживання мови в усіх державних установах.

Із створення держави Ізраїля 1948 року почалось зразу відновлення шкіл із гебрейською мовою навчання. А ця ж мова завмерла ще в 132 році по Христі, коли було знищено Юдейську державу, витиснено жидівське населення з їх земель і розкидано по всьому світі. Майже дві тисячі років жиди не мали держави, але зберегли свою первісну мову й сьогодні — створення власної держави — пильно її плекають. Російський філософ Г. П. Федотов твердить, що жидівську національну субстанцію зберегла непохитна прив'язаність до релігії: „Релігія, а не культура, й спасла його самобутність, зберегла його від розсіяння в морі чужих племен. Обрядовий закон огороджував його, краще, ніж гето, священна мова підтримувала єдність в усіх кінцях розсіяння... І накінець національне відродження в наші дні сприяло відродження релігійним".

Закінчення буде.

Успішна праця Української Католицької Школи св. Івана Хрестителя

Роки 1950-1960 — це час росту української громади в південносхідній частині ЗСА. Причиною цього був численний приплив нової повоєнної іміграції до ЗСА, яка масово вступала в члени різних українських громадських установ та рівночасно ставала членами українських церковних парафій. При тому кількість учнів в українських католицьких школах дуже збільшилась. Школи були переповнені нашими дітьми.

Та починаючи з 1970 року, ця ситуація почала помітно змінюватись. Причиною цього було переселення українських родин в різні околиці, віддалені від українських осередків та асиміляція нових поколінь.

Наприклад, околиця Ню Йорку (т. зв. „давнтавн") заселена українцями, й українська околиця Нюарку, Н. Дж. цілковито змінились, залишилось там тільки мале число українських родин. В наслідок цієї ситуації у загальному в українських католицьких школах кількість українських дітей дуже зменшилась, і керівництво шкіл було змушене приймати дітей інших національностей, щоб мати необхідне число учнів. Так сталося і в Ню Йорку. Але в Нюарку українська католицька школа, не зважаючи на ці невідрадні обставини, дотепер утрималась.

Українська Католицька Школа св. Івана Хрестителя в Нюарку дотепер приймає до школи тільки українських дітей, хоч кількість дітей є набагато меншою ніж у минулому. Це створює для школи матеріяльні проблеми, які віддана українська громада завзято поборює. В клясах, в яких було давніше коло 50 учнів, тепер — 10-15. Це в усіх клясах, починаючи від дитячого садка і кінчаючи 8-ою клясою. Та, не зважаючи на труднощі, ця школа і далі проводить свою працю, як і минулими роками, даючи дітям солідну загальну освіту та рівночасно знання з ділянки українознавства та української релігії.

Треба ствердити, що успішність ведення цієї школи слід завдячувати відданій праці Батьківського комітету та учителів школи, що дружньо співпрацюють. Завдяки їхній праці проводиться точна програма навчання на належному рівні. Особливе признання за це належить Клюбові матерів при Батьківському комітеті, який дуже активно працює. Минулого року Клюб матерів зібрав 15,000 дол. на потреби школи. Зібрані гроші вжито на закуп комп'юторів та інших устаткувань, потрібних для проведення програми навчання в школі.

Солідне проведення навчання в школі та атмосфера впливають дуже позитивно на виховання дітей. Тут наведемо слова Тинки Баранецької, голови Клюбу матерів:

„Учні школи св. Івана Хрестителя відчувають, що вони є частиною спільноти, яка дружньо співпрацює не тільки при школі й церкві, але й загалом у громаді. При тому в дітей розвивається почуття приналежности до громади та плекається і національна свідомість. Це особливе та рідке тепер явище наша громада, зокрема батьки дітей, хотіли б за всяку ціну зберегти...".

Часто родини, які замешкують в більше віддалених околицях, не зважаючи на віддаль, возять дітей кожного дня до школи. Михайло Козюпа їде автом щоденно 30 миль, щоб привозити своїх двох дітей до нашої школи. Ось що він каже про нашу школу:

„Я закінчив школу св. Івана Хрестителя, і я відчув, що освіта, яку я отримав у цій школі, та загальна атмосфера цієї школи дали мені солідні підстави знання та виховання, що допомогло мені успішно продовжувати моє навчання в середній та вищій школах. І тепер я бажаю, щоб і мої діти могли отримати те саме, себто все, що, на мою думку, необхідне, добру освіту та виховання".

Ось найважливіші прикмети нашої школи: 1) приватна школа з малою кількістю дітей в клясах, де кожний учень може мати індивідуальний підхід учителя; 2) вищий рівень навчання; 3) поміркована висота оплати за школу; 4) діти мають можливість отримати знання з ділянки українознавства та релігії, що плекає також національну свідомість.

Олег Колодій, професор в Кін коледжі, де викладає стислі науки та знання комп'ютора, має двох дітей, які навчаються в нашій школі. Він недавно допоміг в запровадженні комп'юторської програми в школі. Ось що він каже про нашу школу:

„Освіта, яку отримують діти в нашій школі, дуже солідна, на високому рівні. На десятеро дітей припадає один комп'ютор (коли в багатьох школах в загальному на 30 дітей — один комп'ютор). Відносно низька оплата за навчання, при тім мала кількість учнів, 10-15 в одній клясі, не можуть покрити видатків, пов'язаних із запровадженням комп'юторів у школі, зате з точки зору освіти — це ідеально. Висота оплати за навчання в люксусовій школі Пінгри, програму якої можна порівняти до нашої школи, є у п'ять разів вищою, ніж оплата за навчання в нашій школі. При тому, слід мати на увазі, що діти не отримують там знання з ділянки українознавства та релігії і загалом національного виховання, як у нашій школі, що для нас є дуже важливим".

Про рівень навчання в нашій школі можна судити на підставі загальних державних іспитів. Минулого року учні-випускники школи св. Івана Хрестителя (що закінчили 8-ий рік навчання), в числі 15, склавши державні іспити для вступу до середньої школи, в загальному отримали оцінки з читання на рівні 13 року навчання, себто першого року коледжу; зі знання математики вислід іспитів дав оцінки понад рівень 13-го року навчання, тим самим вони опинились в групі, що творить понад 89 відсотків усіх учнів в ЗСА із знання цього предмету. Також іспити, проведені в клясах від третьої до сьомої, дали дуже успішні висліди з високими оцінками, вказуючи на те, що їхні знання з основних предметів клясифікуються в загальному оцінками у висоті 73 до 92. Такі висліди іспитів вказують, що наша школа зараховується до публічних і приватних шкіл, що є на найвищому рівні з усіх ЗСА. Треба пам'ятати, що приватні школи на такому високому рівні вимагають багато вищої річної оплати, ніж 1,000 дол., так що оплата навчання в нашій школі є дуже поміркованою.

Сестра Марія Розмаринович, директор нашої школи, з гордістю показує листи, які вона отримує від учителів середніх шкіл, де навчаються наші колишні учні. В листах висловлені високі признання цим колишнім учням нашої школи та вказується на їхні успіхи в навчанні в середніх школах. Сестра Марія признає, що це заслуга усіх учителів школи, як також і батьків учнів. Ось її слова:

„Учителі та батьки дітей свідомі важливости навчання української католицької релігії та української мови. Батьки стараються, щоб діти отримали добре виховання в родинній атмосфері з християнськими засадами. Вони щонеділі ходять до церкви разом з дітьми і говорять до дітей українською мовою. Адміністрація школи, учителі та батьки співпрацюють між собою. Вони звертають головну увагу на проведення повної програми навчання в школі та на виховання дітей. Їхня праця є доказом того, що вони усвідомлюють собі, яким важливим є почуття приналежности до української громади та християнського середовища, і це вони хочуть передати своїм дітям, даючи їм якнайкращу освіту та християнську родинну атмосферу. Тут є духовість, тут є життя, тут є творчість!".

Та, не зважаючи на великі успіхи, адміністрація школи постійно мусить поборювати матеріяльні труднощі. Оплата за навчання покриває тільки половину коштів, необхідних для ведення школи. Решта коштів покривається збірками, організованими і проведеними Клюбом матерів та малими пожертвами деяких фінансових підприємств. Зібрані додатково кошти уможливили закуп комп'юторів та інших потрібних для ведення програм устаткувань. Та при тому все ж частина видатків не є сплачена, адміністрація школи має заборгування, які до кінця шкільного року, як виглядає, не зможуть бути виплачені. Отець Богдан Лукі, парох нашої церкви, дивиться на це філософічно:

„Школа є нашим основним зложеним капіталом, це будучність парафії. Школа тримає нашу молодь при громаді та парохії. Без нового покоління, без школи парафія заникне, і навпаки. Школа — це дар Божий і утримання цієї школи варте всяких зусиль.".

Щоб доказати слушність своїх переконань, о. Богдан постарався про підвищення заробітньої платні для учителів та придбав нових учителів на місце тих, які мусіли відійти на пенсію. Він особисто відвідує своїх парафіян, щоб утримувати постійний зв'язок з громадою, особливо з батьками шкільних дітей. Це вплинуло на зорганізування Батьківського комітету, що своєю ентузіястичною працею заохочує до співпраці молодші подружжя, які мають дітей, та взагалі всіх членів нашої місцевої громади.

Ігор Луків, секретар Батьківського комітету, підсумовуючи проведену комітетом працю, говорить про важливість дальшої праці та головні завдання в теперішній ситуації:

„Ми маємо чудову школу. Ми нею захоплені. Плянуємо розвинути різні акції, щоб поширити добре слово про неї".

Зусилля, вкладені в нашу працю для школи, дотепер дали добрі наслідки, бо школа успішно розвивається в тому часі, коли деякі подібні школи ліквідуються. Але ми все ж мусимо турбуватися тим, що буде в майбутньому. Сестра Марія твердо вірить, що школа буде і надалі працювати і розвиватись. Ось що вона каже:

„Ми проводимо добру працю. Ми будемо її продовжувати. Нашим позитивним наставленням, ентузіязмом та активністю ми будемо заохочувати інших членів нашої громади до співпраці.".

Батьківський комітет

Виступають учні школи.

Св. Миколай загостив до школи св. Івана Хрестителя.

С. Гавриша...

(Закінчення зі стор. 1)

Першим звітував секретар Дмитро Федорійчук, який обширно поінформував про число відбутих нарад — засідань Управи, та скільки відбулось ширших сходин — семінарів. Він також заторкнув й інші важливі справи. Касир Округи Петро Тарнавський дав вичерпний звіт про фінансову господарку Округи. За його словами, загальні обороти Округи виносили 11,678.24 долярів. Союзовий День Округи, який відбувся 23 серпня, був надзвичайно вдалим, а доказом цього є те, що чистий зиск з цього свята виніс 4,247.24 дол. Цей зиск в більшості розділено на різні установи-організації: „Тризуб" — 1,000 дол., хор „Прометей" — 300 дол., гуртожиток „Білий Бір", Польща, — 250 дол., три школи українознавства по 100 дол., Комітет 200-річчя Конституції — 100 дол., Комітет Оборони Людських прав — 100 дол.

Звітодавець згадав і про виступ „Лемковини", для якої коштом Округи відбулося прийняття-обід. Тому що звітодавець є рівнож адміністратором дому Округи, то у своєму звіті він заторкнув і цю ділянку. Закінчаючи звіт, П. Тарнавський пригадав всім, що коштом УНСоюзу й Округи збудовано два павільйони на посілості „Тризуба" в Горшамі, Па.

Про багатогранну працю цілости Округи сконденсовано говорив голова Степан Гавриш. За його словами, в звітовому році Округа приєднала 146 нових членів і тим самим 24-ий раз стала чемпіоном між всіма союзовими Округами. Він висловив щиру подяку тим відділовим урядовцям-секретарям, які придбали згаданих членів, а також признання і подяку головному радному Василеві Пастушкові за приєднання 29 членів. Подякував він також секретарці 247 Відділу Любі Шереметі за приєднання 19 членів, а секретареві 83-го Відділу Андрієві Кушнірові і секретареві 173-го Відділу Петрові Щербі — за приєднання по 11 нових членів. Були згадані всі секретарі, які приєднали і менше число нових членів.

Потім звітодавець заторкнув справу „Союзового Дня", виступ „Лемковини" в Філядельфії та громадську працю членів Управи в різних суспільно-громадських установах. Він також коротко насвітлив історію Округи, яка цього року відзначає 50-ий ювілей, подавши при тому важливіші дані про працю Округи, головним чином за останніх 25 років. За цей час Округа від 1962 року приєднала для Союзу 11,539 нових членів, за чемпіонство одержала у власність союзовий прапор, за щорічні успіхи одержала 30 почесних плякет, має власний дім вартости 40,000 долярів, як також на „чорну годину" на конто Округи є кілька тисяч долярів. Всі ці здобутки завдячуються гармонійній та дружній співпраці відділових урядовців з членами Управи Округи. Звіт голова закінчив щирою подякою всім членам Управи Округи й секретарям за співпрацю в звітовому році.

Відтак за Контрольну комісію про працю Округи звітував голова мгр Іван Скочиляс, який заявив, що звіти уступаючої Управи були чіткі та віддзеркалювали проведену ними протягом року поважну працю і тому поставив внесок на уділення абсолюторії з признанням.

По звітах були запитання до членів Управи, на які відповідав голова Округи; а відтак голова Номінаційної комісії інж. І. Скіра прочитав листу запропонованих членів до Управи та Контрольної комісії, які були обрані одноголосно.

До Управи ввійшли: д-р Б. Гнатюк — почесний голова, С. Гавриш — голова, інж. Іван Скіра, П. Щерба і Федір Петрик — заступники голови, Д. Федорійчук — секретар, П. Тарнавський — касир, Андрій Кушнір — імпрезовий референт, Іван Книгницький — організаційний референт, інж. Михайло Нич — референт зв'язків, головний радний Василь Пастушок — член Управи з уряду. Членами ширшої Управи обрано: д-ра Івана Скальчука, мгра Володимира Яціва, д-ра Івана Куйдича, проф. Володимира Винницького, Миколу Пришляка, інж. Віталія Трипупенка, Якима Козела, Любу Шеремету, Катерину Панчишин, Бруно Данківського, Петра Аркотина, Маріяна Коженьовського, Михайла Луціва, Стефана Шилкевича, Івана Бойчука, Теодора Дуду, Йосифа Хому, Юрія Будерацького, Івана Васюрка і Юрія Даниліва. Контрольну комісію очолив Іван Скочиляс, а членами обрано: Василя Євтушенка, інж. Богдана Одежинського, Михайла Мартиненка і Миколу Бачару.

Відтак предсідник зборів запросив до слова головного касира УНСоюзу Уляну Дячук, яка привітала присутніх союзовців, висловила гратуляції з 50-річним ювілеєм Округи, та висловила признання за такі поважні успіхи Округи як в організаційній праці, так і в громадській. Вона закликала далі продовжувати працю в родинній атмосфері. Пані У. Дячук висловила подяку Управі також за її допомогу, коли приїжджають ансамблі з інших країн, спонзором яких є УНС. При тому вона поінформувала, що 1989 року, мабуть, приїде з гостинним виступом український хор з Польщі і знову буде потрібна поміч. Вона звернула увагу на працю Округи, висловила подяку секретарям за нових членів, сказала, що Округа мала поважні втрати в членах, пропонувала повторити семінар для секретарів. При тому вручила касирові Округи бонус — чек на суму 82 дол. а голові Округи вручила відповідну плякету — нагороду за приєднання найбільшого числа нових членів у звітовому році. Після цього У. Дячук обширно поінформувала про загальну працю цілости Союзу і заторкнула важливіші ділянки праці Фінансового Відділу. Згадала і про Союзівку, „Свободу", стипендії, дотації, Гарвардський Проєкт, сенатську Комісію Голоду, СКВУ, згадала також про союзову будівлю, яка приносить для Союзу поважні зиски. Поінформувала, що УНСоюз далі виплачає 8 відсотків за гроші вкладені членам на боргові зобов'язання. Вона рівнож чітко розповіла про зміни у виплаті дивіденди, про що члени будуть поінформовані.

Надзвичайно цікаву й речеву доповідь Уляна Дячук закінчила закликом, щоб всі включилися до праці Крайового Комітету відзначення Тисячоліття Хрищення України і вже відтепер плянували поїздку до Вашінгтону, де в жовтні відбудуться триденні головні святкування.

Після доповіді коротко промовляв головний радний Василь Пастушок, привітавши всіх великоднім привітом „Христос Воскрес". Опісля були запитання до представника Екзекутиви від мгр В. Яціва, Михайла Ковальчина, інж. Івана Скіри, інж. М. Нича, Якима Козла, Михайла Мартиненка і Петра Тарнавського. Предсідник зборів д-р Богдан Гнатюк попрохав присутніх союзовців допомоги у праці місцевого Комітету для відзначення світлого Ювілею Тисячоліття Хрищення України, який він очолює, як голова.

Голова президії д-р Б. Гнатюк запросив до слова переобраного голову Округи Степана Гавриша, який в імені новообраної Управи висловив всім подяку за довір'я, а відтак подав плян праці на біжучий рік, а саме: відбути в неділю, 21 серпня ц.р., на „Тризубівці" традиційний „Союзовий День", присвячений ювілеям союзових видань, а саме: 95-річчя „Свободи", 55-річчя „Українського Тижневика" і 55-річчя дитячого журналу „Веселка". Восени святочним бенкетом відзначити 50-річний ювілей Округи, а при тому вести інтенсивну організаційну працю для виконання квоти, а саме: приєднання 200 нових членів.

Подякою всім за участь в нарадах і запрошенням до перекуски-гостини, яку приготовила пані Анна Тарнавська, закінчено наради. Слід згадати і те, що з нагоди ювілейних нарад А. Тарнавська спекла спеціяльний торт з написом „50-річний ювілей" за що присутні нагородили її гучним „Многая Літа".

Як насправді...

(Закінчення зі стор. 2)

ження ситуації в Афганістані" згадує наче принагідно про основне питання миру в цій країні — виведення совєтських військових з'єднань, — а саме каже: „згідно постанов порозуміння між СССР і Афганістаном відбулося відтягнення закордонних збройних сил, яке зачалося з датою цього договору (15-го травня). Половина війська буде відтягнена до 15-го серпня 1988 року, а відступ усього війська буде закінчений до дев'ятьох місяців. Тобто до 15-го лютого 1989 року.

Характерно, що „договір" між СССР і Афганістаном про відкликання совєтських військ не говорить виразно про совєтські війська, а про „чужі", („foreign") з'єднання; не каже кілького усього війська, та врешті чи є якась запорука, що цей договір буде виконаний. Єдина гарантія, що совєтський уряд дотримає зобов'язання, це те, що постанови цього договору між Пакістаном і афганським режимом є „засвідчені" підписами Шулца і Шеварднадзе, що має бути „гарантією" виконання згаданого договорення між СССР і Афганістаном про виведення військ справжнього агресора. Крім названих вище договорень є ще окреме про „Добровільний поворот утікачів". Це договорення без ніякого змісту. На біля 22,000 афганських поселень кабульський режим — із метою унешкідливлення —знищив біля 15,000 партизанів, а решта у жалюгідній ситуації, не в такому стані, щоб втікачі могли там поселюватись. А пригадуємо цих утікачів перед комуною живе 3,500.000 у Пакістані, і 1,000.000 в Ірані. Хто тим людям допоможе влаштувати життя наново? Захід приобіцює кошти покрити.

Питання чому ЗСА погодились на таку паліятивну розв'язку, яка не є властиво розв'язкою? Америка бажала виходу військ СССР за всяку ціну, розраховуючи, що це перший крок до розв'язки цього болючого питання. ЗСА розуміли теж, що треба Горбачову улегшити проковтнути поразку, бо інакше справа затягнеться. І мабуть вірили, як ви і я, що після евакуації совєтських військ, просовєтський режим заломиться і повстанці візьмуть верх. У цьому є дві трудноші: перша то ця, що афганські „демократичні" сили не дуже демократичні, бо Афганістан ніколи не практикував демократії, і на об'єднану акцію не здобудуться. Друга і головна перешкода, то це, що совєти передбачили таку можливість і багато вивінували режим зброєю і фортифікаціями, які дають змогу режимові Наджібулли втриматися досить довго. Але є щось більш істотне як ці засоби. За 10 років панування Москви в Афганістані, хоч яка відпорність мусулманів проти комунізму, на кругло 15,000 міл. афганського населення наросла хоч мільйонова верства квіслінгів, пристосуванців, партійців і бюрократів, для яких з уваги на фанатизм повстанців нема вороття. Вони будуть боронити режим до останку (хіба що частина з них утіче до СССР! бо повстанці пощади для них не мали б! Це так як і наші своєрідні „щербицьківці" оборонять і боронитимуть свої привілеї і свій статус доки змога. Явище притаманне всім прислужникам.

Минуть роки заки народ Афганістану вичистить країну від зарази, яку нанесла туди Москва. Тому на скору перемогу демократичних сил, не зважаючи на відступ Москви, там не заноситься. Резистанс московську заразу скоро не зліквідує, як думалось. Москва, за 10 років там панування, про те подбала!

ТРИ ЧЛЕНИ ЕСТОНСЬКОЇ делегації всесоюзної партійної конференції КПСС дали інтерв'ю кореспондентові Ассошіейтед Пресс і заявили, що, на їх думку, Кремль відгукнеться на їх заклик надати Естонії більш широку автономію. Вони повідомили, що спроби виробити політичну програму, в рамках якої Естонія дістане право розпоряджатися своєю власною економікою, фінансами, освітою і культурою, почалися восени минулого року. Ця програма підсумована в тезах, які привезла зі собою в Москву 32-членна естонська делегація. „Совєтський уряд підтримає нашу програму, я це знаю", — сказав Йоган Ааре — один з найпопулярніших телевізійних журналістів республіки і лідер екологічного руху „зелених", створеного у травні в Естонії. Як повідомив інший член естонської делегації професор економіки Тартуського університету Міхаїл Бронштейн, інтелігенція республіки розробляє більш детальну програму економічної незалежности. За його словами, спочатку консерватори виступили з різкою критикою програми, заявивши, що її прихильники добиваються відокремлення Естонії від СССР.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Канади повідомив, що між Оттавою і Тегераном протягом кількох місяців провадилися переговори про відновлення дипломатичних відносин, перерваних у 1980 році. Канадський уряд відкликав тоді свого амбасадора на знак протесту проти захоплення співробітників американської амбасади. Інтереси Канади в Ірані до недавнього часу представляла Данія.

ПРЕЗИДЕНТ НІКАРАҐУА Даніель Ортеґа прибув на Кубу з чотириденною візитою. На міжнародному летовищі у Гавані Д. Ортезі була влаштована пишна зустріч. На честь гостя пролунав артилерійський салют, була вишикувана почесна варта і виконанні гимни Нікараґуа і Куби. Ортеґу зустрічав його „ідеологічний патрон" Фідель Кастро. Оба діячі утрималися від виступів. Обнявшись, вони попрямували до авта після того, як була завершена церемоніяльна частина зустрічі. Ортеґа прибув у Гавану у військовій уніформі. В інтерв'ю кубинській газеті „Гранма" Ортеґа заявив, що не виключає можливості прямої американської агресії проти Нікараґуа ще до кінця президентства Роналда Реґена.

МІЖПРОСТІРНА АҐЕНЦІЯ подала до загального відома, що перший полет ракети „Дисковері", який був назначений на 22-го серпня ц.р., перенесено чи радше знову відкладено до 4-го вересня ц.р. Крайове управління аеронавтики і дослідження простору не подало конкретних причин цього перенесення, але загальне враження складається, що причиною є обережність, щоб не повторилася доля ракети „Челленджер".

ВІДОМИЙ СОВЄТСЬКИЙ правозахисник Валерій Сандеров повідомив телефонічно агентство Ассошіейтед Пресс про розгін 20-тисячної демонстрації кримських татарів у столиці Узбекистану Ташкенті. Демонстранти зібралися біля будинку ЦК КП Узбекистану, маючи намір вручити письмовий протест місцевому партійному начальству. Натовп оточила міліція і після відмови демонстрантів розійтися застосували силу. Беззбройних демонстрантів били палицями і кидали у вантажні авта. Демонстрація була викликана відмовою комісії Верховної Ради країни визнати право автономії для кримських татарів. Учасники маніфестації протестували проти необґрунтованих адміністративних обмежень, вжитих напередодні партійної конференції. Побоюючись організації „небажаних" акцій, власті негайно вислали назад кримських татарів, що прибули до Москви.

ГОЛОВА ПАЛЕСТИНСЬКОЇ Визвольної Організації (ПВО) Ясір Арафат, який прибув до Праги з дружньою візитою, заявив, що справа про мир на Близькому Сході може бути вирішена лише на міжнародній конференції, проведеній під егідою ООН. Виступаючи на урочистому прийнятті, влаштованому на його честь партійними властями Чехо-Словаччини, Я. Арафат сказав, що в конференції повинні брати участь п'ять постійних членів Ради Безпеки, всі зацікавлені держави Близького Сходу, а палестинський народ повинна представляти ПВО, яку Арафат назвав „єдиним законним представником інтересів" палестинців. Він різко критикував ЗСА, які, на його думку, перешкоджають скликанню конференції у справі Близького Сходу. Арафат прибув до Праги з Югославії.

ПРЕЗИДЕНТ ФРАНЦУЗЬКОЇ республіки Франсуа Міттеран затвердив склад нового кабінету міністрів, який очолив колишній прем'єр-міністер Мішель Рокар. Соціялістична партія, яку представляє Рокар, є великою політичною силою в країні і, як вважають, буде дотримуватися тактики непримиримости правої коаліції і комуністичної партії. Рокарові не вдалося притягнути на свою сторону поміркованих центристів, однак чисто символічно він включив до складу кабінету трьох міністрів, які не є членами соціялістичної партії.

У глибокому смутку ділимося з Рідними, Приятелями і Знайомими сумною вісткою, що в п'ятницю в пополудневих годинах, 10-го червня 1988 р. на 81-му році життя, на серце, відійшла у Вічність

наша Найдорожча

ДРУЖИНА, МАМА, БАБУНЯ І ПРАБАБУНЯ

бл. п.

МАРІЯ НАКОНЕЧНА

з дому ПАВЛИК

народжена 1-го жовтня 1907 р. в селі Петриків під Тернополем, Зах. Україна.

ПАРАСТАС відбувся в понеділок, 13-го червня, о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Насевича у Філядельфії.

ПОХОРОН з української католицької церкви Царя Христа в середу, 14-го червня 1988 р., о год. 10-ій ранком на цвинтар св. Марії на Факс Чейс.

Залишені в горю:

чоловік — ПЕТРО

сини —

БОГДАН з дружиною ІРИНОЮ, дітьми і внуками

ЮРІЙ з дружиною ВІРОЮ і дітьми

донька — ЛЕСЯ з мужем АНДРІЯНОМ

БОРОШОК і дітьми

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Пам'яті Г. Тригули

Св. п. Григорій І. Тригула

Першого червня 1988 року в одному з місцевих шпиталів міста Рочестер, Н. Й., помер Г. І. Тригула, активний і жертвенний громадський діяч української громади.

Народився Григорій 12-го травня 1902 року на запорізьких землях і зазнав весь смак „братньої любови" московського хижака з його перманентними „увертюрами" — воєнного комунізму, колективізації, голоду 1933 року та роками великого терору. І не дивно, що сл. п. Г. І. Тригула, діждавшись рідкісної нагоди позбавитись тієї „любови", в 1943 році подався на Захід в надії на краще майбутнє. З великим болем струдженого серця він пережив тяжку працю в німецькій фабриці та непевні роки недоброї пам'яті таборових скитань. На берег омріяної свободи — ЗСА — Г. Тригула прибув з вірною супутницею свого життя дружиною Полею в 1951 році, де відразу включився в громадську діяльність самостійницької української громади. Поселившись в Рочестері, Г. Тригула став там членом української православної церкви св. Покрови, яка з почестями попрощала його „Вічною пам'яттю" в далеку й останню дорогу.

Найбільше сил і здоров'я покійний Григорій Тригула присвятив праці Товариства Прихильників УНР, членом якого він був від заснування Товариства й до останнього віддиху. Залишаючись жертвенним членом Української Православної Автокефальної Церкви, покійний був все своє життя вірним сином української землі, в незалежність якої вірив і працював для неї.

Жертвенність покійного Г. І. Тригули на високі цілі українського народу не мала меж і прикладом цього може бути його пожертва на оборону Івана Дем'янюка, яка становить понад 500 долярів.

Павло Прокопенко

Ню Бранзвик відсвяткував 1000-ліття Хрищення України

В неділю, 24-го квітня ц.р., українська громада Ню Бранзвик, згуртована при церкві Рождества Пресвятої Діви Марії, відзначила 1000-ліття Християнства України Архиєрейською Богослужбою та бенкетом.

В год. 10-ій ранку парафіяни, членкині сестрицтв Покрова Пресв. Богородиці та св. Анни, члени Пласту та молодечих організацій, учні параф. школи вітали Митрополита Стефана Сулика хлібом-сіллю (голова церковного комітету М. Гатала) та квітами (Андрея і Мелянія Попель). Архиєрейську Службу Божу відслужив Владика Стефан в асисті о. архим. В. Поспішила та пароха о. П. Лабінського, а хор з Перт Амбою під керівництвом проф. Р. Левицького прикрасив співом Св. Літургію.

Після Євангелія о. парох вітав Владику, який виголосив змістовну проповідь, присвячену 1000-літтю. При кінці Богослужби Владика з духовенством благословили новорозмальовані ікони, престіл та церковні речі. Владика заінтонував Многоліття парафіянам та українському народові.

Владика Стефан в асисті о. пароха П. Лабінського (справа) і о. архимандрита В. Поспішила входять по дорозі до церкви Рождества Пречистої Діви Марії в Ню Бранзвику.

В 1:30 по полудні в готелі Голідей Ін відбувся святочний бенкет з мистецькою програмою. До столів засіло понад 250 парохіян і гостей (зі спеціяльними жетонами 1000-ліття на грудях) у гарно декорованій залі. Виднів тризуб з хрестом на почесному місці, великий образ Хрищення у Києві, а образ (В. Беднарського) св. Володимир зі всіми гербами українських земель, прикрашений українськими кольорами і квітами прикрашав головний стіл. Український і американський прапори, освічені рефлекторами, стоять по двох сторонах підвищення, на котрому виступав хор і соліст. Столик з літературою та публікаціями Гарвардського університету був під зарядами інж. Д. Гечі. Імпрезу відкрив голова Комітету 1000-ліття інж. Д. Демедюк, хор „Боян" відспівав американський гимн, а Владика Стефан провів молитву і благословення. Майстер церемонії адв. П. Ставничий представив гостей за головним столом: конгресмена Б. Дваєра, о. пароха П. Лабінського, о. Д. Клуні, о. прелата А. Борсу, Владику Стефана, о. Р. Дубицького, о. діякона П. Макара, маестра Б. Макаренка, проф. І. Головінського. Коротке привітальне слово виголосив конгр. Б. Дваєр, а китицю привітів від церковних та світських гостей прочитав адв. П. Ставничий.

Пісню до Божої Матері в 1000-ліття Хрищення України (слова і мелодія Олени Яцишин) та пісню про Почаївську Божу Матір (муз. М. Леонтовича) виконав хор „Боян" під дириґентурою проф. Р. Левицького. Фортепіяновий супровід Дж. Слейтера.

Святочну доповідь виголосив д-р В. Стойко, проф. Мангатан університету. Він заявив, що 1000-ліття Християнства є чисто українським, пізніше воно прийшло на Білорусь, Литву та північно-східні країни Европи і мало великий вплив на культурне, наукове та релігійне життя не тільки на нашу націю, а й на всі народи східньої Европи. Доповідь була надзвичайно добре опрацьована і прийнята присутніми з великим ентузіязмом. Д-р І. Головінський, голова Комітету 1000-ліття на стейт Ню Джерзі, повідомив присутніх, що соборний Молебень буде відслужений Митрополитами Мстиславом і Стефаном у Голмделі 18-го червня ц.р., а цілоденна наукова конференція при Рутгерс університеті відбуватиметься в суботу 15-го жовтня, від 9-ої год. ранку до 4:30 по полудні в залі Зіммерлі музеум. Концерт релігійних пісень відбудеться 15-го жовтня о 8:30 вечора в каплиці Вергіс (на Дагляс Кемпусі) з участю хору „Прометей" з Філядельфії та ансамблю камерної музики „Нова" з Ню Йорку. Репрезентативний стейтовий бенкет з мистецькою програмою в Аспен Готелі (при дорозі 46) відбудеться о год. 3-ій 16-го жовтня ц.р. До участи запрошені Владики, губернатор та політичні діячі. Пісню про чудесну появу Матері Божої в Грушеві виконав хор „Боян", а проф. Р. Левицький при супроводі бандури виконав пісню „Два кольори". Деклямацію „В Тисячоліття" виголосив інж. Я. Городецький.

Піснею „Україно, зоре" (сл. В. Бичка, муз. Е. Козака), „Гей ви Стрільці Січовії" (муз. М. Леонтовича) та „Ой у гаю при Дунаю" (ар. Р. Куліша) хор „Боян" закінчив мистецьку частину. Заключне слово виголосив о. парох П. Лабінський, дякуючи Сестрам церкви Покрови Пресв. Богородиці за ікону своєї покровительки і Сестрам церкви св. Анни за ікону св. Анни, даровані нашій церкві, за дві ікони (св. Володимира і св. Ольги), що розмалювала і пожертвувала для церкви д-р М. Стойко, за головний престіл, кивот і тетрапод, що уфондували п-во П. і Т. Панкевичі, бічний престіл пожертвувала Е. Попів, рипіди і хрест пожертвували п-во П. Папроцькі. Спеціяльну подяку висловив о. парох Комітетові (всі були вичислені) та Л. Ощудляк за виготовлення запрошень і написів та всім тим, що причинилися до організовання переведення цієї урочистості.

Українським національним гимном закінчено цю імпрезу. Прихід з імпрези призначено на добродійні цілі.

Ярослав Городецький

Відбулась...

(Закінчення зі стор. 1)

вокальні ансамблі, які виконували народні танці, гагілки, хороводи, ігри та співали народні пісні і під звуки оркестри. Після сценічних виступів відбувалися танечні забави до яких пригравала окрестра „Гайдамаки". Програма українських павільйонів була поєднана з відзначенням Тисячоліття Хрищення України.

Англомовна торонтонська та провінційна преса широко реклямували „Каравану". У переддень відкриття фестивалю „Торонто Стар" (18.6. ц.р.) помістив дотепний фотомонтаж з таким підписом: „Нехтуючи законом земного притягання, танцюрист Андрій Бачинський бравурним стрибком із традиційного українського танцю „Гопак", завис над панорамою торонтонського подолу. Танцюрист одягнений у козацький костюм — мішкуваті штани-„шаравари" й ручно вишивану сорочку".

ВІДІЙШЛИ • ВІД НАС •

ІВАН ТОВПАШ, член УНС Відд. 293-го в Бруклині, Н.Й. помер 10-го травня 1988 року на 62-му році життя. Нар. 19-го лютого 1926 року в Підгайцях, Україна. Членом УНС став 1975 року. Залишив у смутку доньку Анну Стефанію і сестру Марію. Похорон відбувся 13-го травня 1988 року на цвинтарі св. Карла у Фармінгдейл, Лонг Айленд, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

АННА БІЛЕК, член УНС Відділу 290-го ім. Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Балтиморі, Мд. померла 13-го травня 1988 року на 83-му році життя. Нар. 1-го січня 1905 року в Балтиморі, Мд. Членом УНС стала 1944 року. Залишила у смутку доньку Марію Дейвіс з мужем Джаном, сина Івана з дружиною Нeнсі, сестер Ро зу Бавровську і Ірену Гіммель; четверо внуків і семеро правнуків. Похорон відбувся 16-го травня 1988 року на цвинтарі Святого Хреста в Балтиморі, Мд.
Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Хома, секр.

ТЕОДОР ЛУЧИШИН, член УНС Відд. 112-го ім. Св. Марії в Пармі, Огайо, помер 16-го лютого 1988 року на 88-му році життя. Нар. 15-го бере з-ня 1899 року в Україні. Членом УНС став 1959 року. Залишив у смутку дружину Марію Лучишин, доньку Олену Хміляк і дві внучки Олю і Надю. Похорон відбувся 18-го лютого 1988 року на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Йому Пам'ять!

Мері Капрал, секр.

АННА ДОРОФЕА член УНС Відд. 217-го ім. св. Йосафата в Рочестері, Н.Й. померла 5 червня 1988 року на 93-му році життя. Нар. 19 бере зня 1895 року. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку дві дочки Катерину Ейрой Вейссер і Мері На заренко; 5 внуків 11 правнуків і одного праправнука та ближчу і дальшу родину. Похорон відбувся 8-го червня 1988 року на цвинтарі Святого Гробу в Рочестері, Н.Й.
Вічна Їй Пам'ять!

Стефан Приймак, секр.

СЕМЕН МИХАЙЛИШИН, член УНС Відд. 337-го ім. Івана Франка в Балтиморі, МД, помер 17-го червня 1988 року на 77-му році життя. Народився в Україні — Львівщина. Залишив у смутку дружину Софію, доньку Таню Д'Авініон з мужем та дітьми Ларисою та Марком, сина Романа та ближчу і дальшу рідню. Похорон відбувся 23-го червня 1988 року на українському національному цвинтарі - Мавзолею у Вашінгтоні, Д.К.
Вічна Йому Пам'ять!

Остап Садовий, секр.

МАРІЯ ВАРВАРЮК, член УНС Відд. 163-го Т-ва „Єдність" у Філядельфії, Па., померла 1-го червня 1988 року на 82-му році життя. Нар. 1905 року в Оршевцях на Буковині, Україна. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку мужа Василя, дочку Дарію з мужем Василем, сина Назара, двох внуків Богдана і Михайла та дальшу родину в Америці та в Україні. Похорон відбувся 6-го червня 1988 року на цвинтарі св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Ню Джерзі.
Вічна Їй Пам'ять!

Теодор Дуда, секр.